Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0106

Geneetiliselt muundatud sojauba MON 87705 × MON 87708 × MON 89788

Euroopa Parlamendi 8. mai 2025. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87705 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D105678/03 – 2025/2647(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87705 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D105678/03),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta,[1] eriti selle artikli 7 lõiget 3 ja artikli 19 lõiget 3,

– võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees 28. veebruaril 2025 toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes) artiklit 11[2],

– võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 2. aprillil 2020

---

1 ELT L 268, 18.10.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.

2 ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

vastu võetud ja 18. mail 2020 avaldatud arvamust[3],

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse vastuväiteid geneetiliselt muundatud organismide (GMOd) kasutamiseks lubade andmisele[4],

---

[3] EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus, mis käsitleb toiduks ja söödaks kasutatava geneetiliselt muundatud sojaoa MON 87705 × MON 87708 × MON 89788 hindamist määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel (taotlus EFSA-GMO-NL-2015-126), EFSA Journal 2020;18(5):e06111, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6111.

[4] Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni ja üheksandal ametiajal 38 resolutsiooni, milles vaidlustati GMOde lubamine. Lisaks sellele on Euroopa Parlament kümnendal ametiajal vastu võtnud järgmised resolutsioonid:
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/2628 kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1797, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1797/oj);
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/2627 kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud puuvilla COT102 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1798, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1798/oj);
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/2629 kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 ja selle kaheksat alakombinatsiooni sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1799, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1799/oj);
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/1828 kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 810 sisaldava, sellest koosneva ja sellest valmistatud toidu ja sööda turuleviimise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2017/1207 (ELT C, C/2025/1800, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1800/oj);

– võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõikeid 2 ja 3,

– võttes arvesse keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et äriühing Monsanto Europe S.A./N.V. esitas 11. septembril 2015. aastal äriühingu Monsanto Company (asukohaga Ameerika Ühendriikides) nimel Madalmaade pädevale asutusele taotluse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87705 × MON 87708 × MON 89788 (edaspidi „geneetiliselt muundatud sojauba“) sisaldava, sellest koosneva või sellest valmistatud toidu, toidu koostisosade ja sööda turuleviimiseks vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 5 ja 17 (edaspidi „taotlus“). Taotlus hõlmas ka geneetiliselt muundatud sojauba

---

– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/1822 kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud puuvilla DP915635 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1801, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1801/oj);
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/1826 kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud maisi DP23211 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest toodetud kaupade turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1802, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1802/oj);
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/2618 kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi DP202216 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1803, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1803/oj);
– Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi MON 94804 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C, C/2025/1804, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1804/oj);
– Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2025. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi DP910521 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (P10_TA(2025)0014);
– Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2025. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud maisi MON 95275 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (P10_TA(2025)0015).

sisaldavate või sellest koosnevate toodete turule viimist kasutamiseks muul otstarbel kui toiduks või söödaks, kuid mitte viljelemiseks;

B. arvestades, et EFSA võttis 2. aprillil 2020 geneetiliselt muundatud sojaoa kohta vastu heakskiitva arvamuse, mis avaldati 18. mail 2020; arvestades, et EFSA võttis arvesse kõiki liikmesriikide küsimusi ja kaalutlusi, mis esitati riiklike pädevate asutustega konsulteerimise käigus, nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 6 lõikes 4 ja artikli 18 lõikes 4;

C. arvestades, et EFSA ei suutnud siiski lõpule viia riskihindamist ega teha järeldust geneetiliselt muundatud sojaoa ohutuse kohta, kuna puudus 90-päevane uuring geneetiliselt muundatud sojaoa kohta ja turustamisjärgse järelevalve kava, milles võetaks arvesse geneetiliselt muundatud sojaoatransformatsiooni rasvhappesisalduse muutumist;

D. arvestades, et EFSA võttis 3. oktoobril 2024 vastu avalduse, mis avaldati 28. oktoobril 2024 ja mis taotleja esitatud täiendavate andmete alusel täiendas tema 2. aprilli 2020. aasta teaduslikku arvamust,[5] jõudis EFSA järeldusele, et taotluses kirjeldatud geneetiliselt muundatud sojauba on inimeste ja loomade tervisele ning keskkonnale sama ohutu kui vastav tavapärane toode ja geneetiliselt muundamata sojaoa kontrollitud võrdlussordid. EFSA jõudis ka järeldusele, et geneetiliselt muundatud sojaoa tarbimine ei ole toitumisalane probleem;

E. arvestades, et geneetiliselt muundatud sojauba on muudetud nii, et see on resistentne glüfosaadi- ja dikambapõhiste herbitsiide suhtes ning et muudetakse selle rasvhappesisaldust;

Puuduv hinnang täiendava herbitsiidi kohta

F. arvestades, et komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 503/2013[6] kohaselt tuleb hinnata, kas eeldatavad põllumajandustavad mõjutavad uuritud lõpp-produktide tulemust; arvestades, et

---

[5] Euroopa Toiduohutusameti geneetiliselt muundatud organismide komisjoni avaldus, mis täiendab Euroopa Toiduohutusameti teaduslikku arvamust taotluse (EFSA-GMO-NL-2015-126) kohta geneetiliselt muundatud sojauba MON 87705 × MON 87708 × MON 89788 sisaldava, sellest koosneva ja sellest toodetud toidu ja sööda lubamiseks. EFSA Journal 2024;22(10):e9061, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.9061.

[6] Komisjoni 3. aprilli 2013. aasta rakendusmäärus (EL) nr 503/2013, mis käsitleb loa taotlemist geneetiliselt muundatud toidule ja söödale Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohaselt ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 641/2004 ja (EÜ) nr 1981/2006 (ELT L 157, 8.6.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

rakendusmääruse kohaselt on see eriti oluline herbitsiiditolerantsete taimede puhul;

G. arvestades, et valdavat osa geneetiliselt muundatud kultuuridest on geneetiliselt muundatud nii, et need on resistentsed vähemalt veel ühe herbitsiidi suhtes, mida saab kasutada kogu geneetiliselt muundatud kultuuri kasvatamise ajal, ilma et taimed häviks, nagu juhtuks herbitsiidide suhtes mittetolerantsete kultuuride puhul; arvestades, et mitu uuringut näitab, et herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud kultuuride kasvatamise tulemusena hakatakse eelkõige herbitsiiditolerantse umbrohu tekke tõttu[7] rohkem kasutama täiendavaid herbitsiide;

H. arvestades, et herbitsiiditolerantsed geneetiliselt muundatud põllukultuurid seovad põllumajandustootjaid umbrohutõrjesüsteemiga, mis suures osas või täielikult sõltub herbitsiididest; arvestades, et geneetiliselt muundatud kultuure kasvatavate põllumajandusettevõtjate suurem sõltuvus täiendavatest herbitsiididest kiirendab nende herbitsiidide suhtes resistentse umbrohu teket ja levikut ning suurendab seega veelgi vajadust herbitsiidide kasutamise järele, tekitades nõiaringi, kus nendest loobuda on keeruline;

I. arvestades, et seega suureneb herbitsiidide liigsest kasutamisest tingitud kahjulik mõju mulla seisundile, vee kvaliteedile ning maapealsele ja -alusele elurikkusele, samuti suureneb inimeste ja loomade kokkupuude herbitsiididega, mis võib tuleneda ka sellest, et toidus ja söödas on järjest enam herbitsiidijääke;

J. arvestades, et dikamba on väga lenduv aine, mis tähendab, et kasutamisel kipub see õhku paiskuma ning kandub seejärel tuulega edasi, kuni langeb maha; sellega kokkupuutumine võib olla inimestele ja sellistele taimedele, puudele, sh viinapuudele, ja põõsastele, mille jaoks see ette nähtud ei ole, väga kahjulik, eriti kui kokku puututakse mitme aasta vältel;

K. arvestades, et eelretsenseeritud ajakirjas International Journal of Epidemiology avaldati 2020. aastal Ameerika Ühendriikide valitsuse

---

[7] Vt nt Bonny, S., ‘Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“ (Geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsed kultuurid, umbrohi ja herbitsiidid: ülevaade ja mõju), Environmental Management, jaanuar 2016, 57(1), lk 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 ja Benbrook, C. M. „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“ (Geneetiliselt muundatud põllukultuuride mõju pestitsiidide kasutamisele USAs – esimesed kuusteist aastat), Environmental Sciences Europe, 28. september 2012, kd. 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

teadlaste uuring, milles leiti, et dikamba ulatuslik kasutamine suurendas dikambaga tegelevate töötajate seas maksa- ja sapiteede intrahepaatilise vähi tekke riski;

L. arvestades, et 2020. aasta uuringus märgitakse, et dikambatolerantsete geneetiliselt muundatud kultuuride heakskiitmine toob lähiaastatel tõenäoliselt kaasa dikamba põllumajandusliku kasutamise sagenemise[8] ja Heartlandi terviseuuringute liidu (HHRA) taimekaitsevahendite kasutamise andmesüsteem kinnitab seda, kusjuures dikambat kasutatakse Ameerika Ühendriikide Kesk-Lääne piirkonnas kümme korda rohkem kui kümme aastat tagasi[9];

M. arvestades, et glüfosaadi kantserogeensuse võimalus on endiselt kahtluse all; arvestades, et EFSA jõudis 2015. aasta novembris järeldusele, et glüfosaat ei ole tõenäoliselt kantserogeenne, ja Euroopa Kemikaaliamet jõudis 2017. aasta märtsis järeldusele, et selle klassifitseerimata jätmine oli õigustatud; arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni Rahvusvaheline Vähiuurimiskeskus seevastu klassifitseeris 2015. aastal glüfosaadi inimeste jaoks tõenäoliselt kantserogeenseks aineks; arvestades, et mitu hiljutist eelretsenseeritud teadusuuringut kinnitavad glüfosaadi võimalikku kantserogeenset toimet[10];

N. arvestades, et eelretsenseeritud uuringus leiti, et glüfosaat ladestub geneetiliselt muundatud sojaubadesse ning see kahjustab vastavalt nende toiteväärtust, võrreldes geneetiliselt muundamata sojaoaga;[11] arvestades, et Argentinas ellu viidud katseprojekti raames tuvastati geneetiliselt muundatud sojaubades üllatavalt

---

8 Lerro, C.C., Hofmann, J.N., Andreotti, G., Koutros, S., Parks, C.G., Blair, A., Albert, P.S., Lubin, J.H., Sandler, D.P., Beane Freeman, L.E., 'Dicamba use and cancer incidence in the agricultural health study: an updated analysis', International Journal of Epidemiology, august 2020; 49(4), lk 1326-1337, https://academic.oup.com/ije/advance-article-abstract/doi/10.1093/ije/dyaa066/5827818?redirectedFrom=fulltext.

9 https://hh-ra.org/projects/measuring-pesticide-use/interactive-herbicide-use-tables/

10 Vt nt https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383574218300887, https://academic.oup.com/ije/advance-article/doi/10.1093/ije/dyz017/5382278, https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0219610 ja https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6612199/.

11 https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24491722

kõrge glüfosaadijääkide tase[12];

O. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimede puhul võib seda, kuidas taim täiendavaid herbitsiide lagundab, ning lagunemisproduktide (edaspidi „metaboliidid“) koostist ja seega ka nende toksilisust mõjutada geneetiline muundamine ise[13];

P. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimede herbitsiidijääkide ja neis leitud metaboliitide hindamist ei loeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seepärast seda GMOde loamenetluse raames ei tehta;

Võrdsete võimaluste tagamine kogu maailmas ja liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmine

Q. arvestades, et geneetiliselt muundatud sojauba ei ole liidus lubatud kasvatada;

R. arvestades, et ELi põllumajanduse tulevikku käsitleva strateegilise dialoogi järeldustes[14] kutsutakse komisjoni üles uuesti hindama oma lähenemisviisi põllumajanduslike toiduainete impordi ja ekspordi turulepääsule, võttes arvesse probleemi, et liidu ja selle kaubanduspartnerite standardid on erinevad; arvestades, et ülemaailmselt õiglasemad kaubandussuhted, mis on kooskõlas tervisliku toidu ja keskkonna eesmärkidega, olid 2023. ja 2024. aasta meeleavaldustel üks põllumajandustootjate peamisi nõudmisi;

S. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri 2017. aasta aruandes leiti, et eelkõige arengumaades on ohtlikel taimekaitsevahenditel tervisele laastav mõju;[15] arvestades, et ÜRO kestliku arengu eesmärgi 3.9 abil soovitakse 2030. aastaks suurel määral vähendada surmade ja haiguste arvu, mille on põhjustanud ohtlikud kemikaalid ning õhu, vee ja pinnase reostus ja

---

12 https://www.testbiotech.org/en/resource/high-levels-residues-spraying-glyphosate-found-soybeans-argentina/

13 Glüfosaadi puhul on see on tõepoolest nii, nagu leiti EFSA glüfosaadijääkide kehtivate piirnormide läbivaatamisel vastavalt määruse (EÜ) nr 396/2005 artiklile 12, EFSA Journal 2018;16(5):e05263, lk 12, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/j.efsa.2018.5263.

14 „Strateegiline dialoog ELi põllumajanduse tuleviku üle – Euroopa põllumajanduse ja toidutootmise ühine väljavaade“, 2024, https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/171329ff-0f50-4fa5-946f-aea11032172e_en?filename=strategic-dialogue-report-2024_en.pdf.

15 A/HRC/34/48: Õigusega toidule tegeleva eriraportööri aruanne https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3448-report-special-rapporteur-right-food.

saastumine[16];

T. arvestades, et 2022. aasta detsembris lepiti ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgul kokku Kunmingi-Montreali üleilmses elurikkuse raamistikus (edaspidi „Kunmingi-Montreali raamistik“), mis sisaldab üleilmset eesmärki vähendada taimekaitsevahenditest tulenevaid ohte 2030. aastaks vähemalt 50 %[17];

U. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ning nõutakse, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnealuse küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et sellised õiguspärased tegurid peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad ÜRO kestliku arengu eesmärkidest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;

V. arvestades, et geneetiliselt muundatud sojaoale liidu loa andmine ei oleks kooskõlas taimekaitsevahendite kasutamise vähendamist käsitlevate rahvusvaheliste kohustustega,[18] võttes arvesse inimeste ja keskkonna suuremat kokkupuudet herbitsiididega riikides, kus kasvatatakse herbitsiiditolerantseid geneetiliselt muundatud kultuure, ning sellega seotud võimalikke raskeid tervisemõjusid;

W. arvestades, et üks elurikkuse vähenemise peapõhjuseid on raadamine; arvestades, et maakasutuse ja selle muutuse põhjustatud (peamiselt raadamisest tingitud) heitkogused, on fossiilsete kütuste põletamise järel kliimamuutuste tähtsuselt teine põhjus[19]; arvestades, et Pariisi kliimakokkulepe ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni alusel vastu võetud ülemaailmne bioloogilise mitmekesisuse strateegiline kava aastateks 2011–2020 ning Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid edendavad metsade kestlikku majandamist ning nende kaitset ja taastamist[20]; arvestades, et ÜRO kestliku arengu 15. eesmärk hõlmab eesmärki

---

16 https://indicators.report/targets/3-9/

17 vt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7834

18 2022. aasta detsembris lepiti ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgul kokku ülemaailmses elurikkuse raamistikus, mis sisaldab üleilmset eesmärki vähendada taimekaitsevahenditest tulenevaid ohte 2030. aastaks vähemalt 50 % (vt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7834).

19 Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks”, COM(2019)0352, lk 1.

20 Samas, lk 2.

peatada raadamine aastaks 2020[21]; arvestades, et metsadel on palju eri funktsioone, mis toetavad enamiku ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamist[22];

X. arvestades, et ulatuslik raadamine soodustab Amazonase metsatulekahjude teket[23]; arvestades, et komisjoni 2019. aasta teatises väljendatakse soovi kaitsta ja taastada maailma metsi; arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse, sealhulgas metsade ülemaailmne kaitse on ELi elurikkuse strateegia[24] põhieesmärk;

Y. arvestades, et soja tootmine on üks Lõuna-Ameerikas Amazonase, Cerrado ja Gran Chaco piirkonnas toimuva raadamise peapõhjuseid; arvestades, et Brasiilias kasvatatavast sojaoast 97 % ja Argentinas kasvatatavast sojaoast 100 % on geneetiliselt muundatud sojauba[25];

Z. arvestades, et komisjoni analüüsis leiti, et sojauba on pikka aega olnud liidu kõige olulisem tegur, mis on kaasa aidanud üleilmsele raadamisele ja sellega seotud heitkogustele, moodustades peaaegu

---

21 Vt eesmärki 15.2 https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/.

22 Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“, COM(2019)0352, lk 2.

23 Komisjoni teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0352&qid=1746185283381.

24 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“, COM(2020)0380.

25 International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications (Põllumajanduse biotehnoloogia rakenduste omandamise rahvusvaheline talitus (ISAAA)), „Global status of commercialized biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“ (Kaubanduslikul eesmärgil kasvatatavate biotehnoloogiliste / geneetiliselt muundatud põllukultuuride üleilmne seisukord 2017. aastal. Biotehnoloogiliste põllukultuuride kasutuselevõtmine suureneb hüppeliselt tänu 22 aastaga kogunenud majanduslikule kasule), ISAAA Brief nr 53 (2017), lk 16 ja 21, http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf.

poole kogu liidu impordist põhjustatud raadamisest[26];

Imporditud söödast sõltuvuse vähendamine

AA. arvestades, et COVID-19 kriisist ja Ukrainas ikka veel jätkuvast sõjast saadud õppetund on, et liit peab lõpetama sõltuvuse mõnest kriitilise tähtsusega materjalist; arvestades, et missioonikirjas volinikukandidaadile Christophe Hansenile palub komisjoni president Ursula von der Leyen tal uurida võimalusi kriitilise tähtsusega kaupade impordi vähendamiseks[27];

AB. arvestades, et kaubanduslepingud stimuleerivad GMOsid sisaldava, neist koosneva või neist toodetud toidu ja loomasööda importi liitu; arvestades, et Brasiilia ja Argentina on maailma suurimaid GMOde tootjaid ja taimekaitsevahendite kasutajaid, sealhulgas toodetakse ja kasutatakse neis riikides selliseid GMOsid ja taimekaitsevahendeid, mis on liidus tervise või keskkonnaga seotud põhjustel keelatud;

Ebademokraatlik otsustamine

AC. arvestades, et Euroopa Parlament võttis oma kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule viimisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (kolm resolutsiooni); arvestades, et üheksandal ametiajal võttis Euroopa Parlament vastu 38 resolutsiooni GMOde turuleviimise vastu ning oma praegusel, kümnendal ametiajal on ta vastu võtnud juba 10 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu GMOde turuleviimisele;

AD. arvestades, et kuigi komisjon tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja Euroopa Parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski GMOdele lubade andmist;

AE. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ei ole saavutatud selle toetuseks liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust, ei ole vaja

---

[26] Euroopa Komisjoni tehniline aruanne 2013-063 „The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation“ (ELi tarbimise mõju metsade raadamisele. Põhjalik analüüs ELi tarbimise mõju kohta metsade raadamisele) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c1d3ef3e-d07e-4229-91e5-41001b47dba8/language-en lk 23–24: ajavahemikus 1990–2008 importis liit looma- ja taimekasvatussaadusi mahus, mis põhjustas raadamist 90 000 km^2 ulatuses. Taimekasvatussaaduste osa selles oli 74 000 km^2 (82 %), millest suurima osa (52 000 km^2) moodustasid õlikultuurid, millest 82 % (42 600 km^2) andsid sojaoad ja sojakook, s.t see põhjustas 47 % kogu liidu impordiga seotud raadamisest.

[27] https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

õigusakte muuta[28];

AF. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees 28. veebruaril 2025 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab seda, et loa andmise ettepanek ei saanud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust;

1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisvolitusi;

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu on vastuolus liidu õigusega, sest see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002[29] sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kaitse kõrge taseme tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega ning tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;

3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta ja esitada komiteele uue eelnõu;

4. kutsub komisjoni üles terviseühtsuse põhimõttel rajaneva lähenemisviisiga kooskõlas mitte andma luba herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride impordiks, kuna seetõttu suureneb täiendavate herbitsiidide kasutamine ning suurenevad riskid elurikkusele, toiduohutusele ja töötajate tervisele;

5. rõhutab sellega seoses, et herbitsiidide suhtes tolerantseks muudetud geneetiliselt muundatud taimede importimise lubamine toidu või söödana kasutamiseks on vastuolus liidu rahvusvaheliste kohustustega, mis tulenevad muu hulgas ÜRO kestliku arengu eesmärkidest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist, sealhulgas hiljuti vastu võetud Kunmingi-Montreali raamistikust[30];

6. ootab, et komisjon täidaks kiiremas korras oma kohustuse esitada

---

28 Määruse (EL) nr 182/2011 artikli 6 lõike 3 kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

29 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

30 2022. aasta detsembris lepiti ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgul kokku ülemaailmses elurikkuse raamistikus, mis sisaldab üleilmset eesmärki vähendada taimekaitsevahenditest tulenevaid ohte 2030. aastaks vähemalt 50 % (vt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7834).

ettepanek, millega tagatakse, et liidus keelatud ohtlikke kemikaale ei toodeta ekspordiks, ning kohustuse tagada vastastikkus, viies eelkõige taimekaitsevahenditega seotud riigisisesed tootmisstandardid paremini vastavusse impordi korral kohaldatavate standarditega;

7. kutsub komisjoni üles tagama vabakaubanduslepingute üle peetavatel läbirääkimistel liidu ja tema partnerite standardite lähendamine, et järgida liidu ohutusstandardeid;

8. väljendab heameelt selle üle, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust;[31] väljendab siiski sügavat pettumust, et komisjon on pärast seda jätkanud GMOde liitu importimise lubade andmist, hoolimata Euroopa Parlamendi jätkuvast vastuseisust ja asjaolust, et enamik liikmesriike hääletab selle vastu;

9. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; kordab oma nõudmist lisada rakendusaktide eelnõudele seletuskiri, milles selgitatakse, kuidas nendega järgitakse kahju mittetekitamise põhimõtet[32];

10. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

---

31 https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

32 Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioon Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (ELT C 270, 7.7.2021, lk 2), punkt 102.